

Τριμηνιαίος Δείκτης Οικονομικού Κλίματος

Η έρευνα για την κατάρτιση του δείκτη πραγματοποιείται από την Εταιρεία Ανώτατων Στελεχών Επιχειρήσεων (**ΕΑΣΕ**), φορέα που εκφράζει και εκπροσωπεί το ανώτατο επαγγελματικό μάνατζμεντ στην Ελλάδα, με μέλη ανώτατα στελέχη των σημαντικότερων εταιρειών της χώρας, σε συνεργασία με την **ICAP Group**, τον μεγαλύτερο όμιλο παροχής υπηρεσιών προς επιχειρήσεις. Η έρευνα διεξάγεται κάθε τρίμηνο στα κορυφαία διευθυντικά στελέχη των μεγαλύτερων ελληνικών επιχειρήσεων με σκοπό την καταγραφή των εκτιμήσεων τους για την τρέχουσα οικονομική κατάσταση και τις προβλέψεις τους για το εγγύς μέλλον.

Μεθοδολογία

Η έρευνα διεξάγεται στους CEO (Διευθύνοντες Συμβούλους, Προέδρους, Γενικούς Διευθυντές) των 2000 μεγαλύτερων ελληνικών επιχειρήσεων. Στον πληθυσμό αυτό προστίθενται τα μέλη της ΕΑΣΕ, έτσι ο πληθυσμός ανέρχεται σε 2.340. Το ερωτηματολόγιο περιλαμβάνει 11 ερωτήσεις, η συμπλήρωση και καταχώρηση του οποίου γίνεται ηλεκτρονικά μέσω ειδικού λογισμικού και ιστοσελίδας (www.icarb2b.gr). Οι 10 βασικές ερωτήσεις αφορούν την τρέχουσα κατάσταση της οικονομίας και τις μελλοντικές προσδοκίες, ενώ στους CEO απευθύνεται 1-2 επιπλέον ερωτήσεις που αφορούν σημαντικά θέματα γενικότερου οικονομικού ενδιαφέροντος κατά την περίοδο διεξαγωγής της έρευνας. Από το σύνολο των απαντήσεων στις 10 βασικές ερωτήσεις κατασκευάζεται ο γενικός δείκτης (ΕΑΣΕ/ICAP-CEO General Index). Από τις απαντήσεις που αφορούν μόνο στην τρέχουσα οικονομική κατάσταση κατασκευάζεται ο δείκτης τρέχουσας οικονομικής κατάστασης (ΕΑΣΕ/ICAP-CEO Current status Index), ενώ από τις απαντήσεις που σχετίζονται με τις μελλοντικές εκτιμήσεις κατασκευάζεται ο δείκτης προσδοκιών (ΕΑΣΕ/ICAP-CEO Expectation Index). Η μετατροπή των απαντήσεων σε δείκτη και στη συνέχεια σε χρονολογική σειρά πραγματοποιήθηκε με την χρήση της μεθόδου net-balances (διαφορές θετικών-αρνητικών απαντήσεων)¹. Όλοι οι δείκτες είναι τριμηνιαίοι με βάση το 4^ο τρίμηνο του 2008 που πραγματοποιήθηκε η πρώτη έρευνα. Η παρουσίαση των αποτελεσμάτων της έρευνας περιλαμβάνει επιπλέον την ποσοστιαία κατανομή των απαντήσεων ανά ερώτηση, ενώ γίνεται ανάλυση των απαντήσεων ανάλογα με το μέγεθος των επιχειρήσεων οι οποίες διακρίθηκαν σε τρία στρώματα με κριτήριο την απασχόληση (Μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις με απασχόληση που δεν υπερβαίνει τα 100 άτομα, μεγάλες επιχειρήσεις με 101-300 εργαζόμενους και πολύ μεγάλες επιχειρήσεις με 301 απασχολούμενους και άνω) και ανάλογα με τον τομέα δραστηριοποίησης όπου οι επιχειρήσεις διακρίθηκαν σε τρία στρώματα (αγροτικά προϊόντα-βιομηχανία-ενέργεια-κατασκευές, εμπόριο, υπηρεσίες). Το δείγμα ενημερώνεται σε κάθε έρευνα κατά ένα μικρό ποσοστό, ώστε να παρακολουθεί τις εξελίξεις των οικονομικών μεγεθών των επιχειρήσεων καθώς και τις μετακινήσεις των ανώτατων στελεχών.

¹ OECD, *Business Tendency Surveys-A handbook*, 2003

Οι τρέχουσες διεθνείς οικονομικές εξελίξεις και η κατάσταση στην Ελλάδα

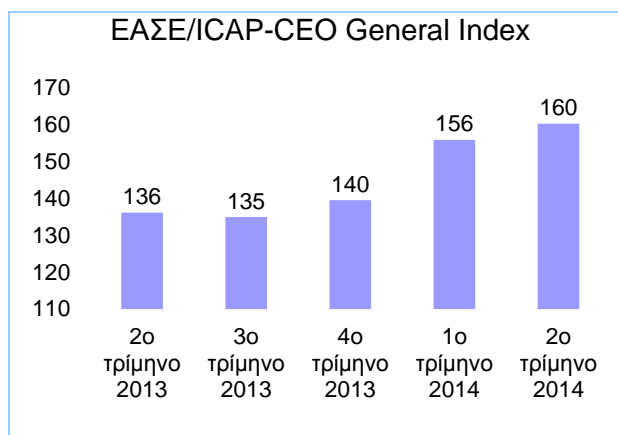
Σύμφωνα με τις πρόσφατες εκτιμήσεις της Eurostat κατά το 1^ο τρίμηνο του 2014 το ΑΕΠ των 18 χωρών της ευρωζώνης αυξήθηκε κατά 0,2% και των 28 χωρών μελών της Ε.Ε κατά 0,3% έναντι του προηγούμενου τριμήνου². Σε σύγκριση με το 1^ο τρίμηνο του 2013 ο ρυθμός μεταβολής του ΑΕΠ σημείωσε αύξηση κατά 0,9% στην ευρωζώνη και κατά +1,4% στην ΕΕ(28). Στις ΗΠΑ και την Ιαπωνία ο ρυθμός ανάπτυξης το πρώτο τρίμηνο του 2014 (έναντι του 1^{ου} τριμήνου 2013) διαμορφώθηκε σε +2,0% και +2,7% αντίστοιχα. Η υψηλότερη ανάπτυξη έναντι του αντίστοιχου τριμήνου του προηγούμενου έτους καταγράφηκε στη Ρουμανία (+3,8%) και ακολούθησαν Πολωνία (+3,5%), Ουγγαρία (+3,2%), Μ. Βρετανία (+3,1%), Λιθουανία (+3,0%), Λετονία (+2,4%), Γερμανία (+2,3%), Τσεχία και Σλοβακία (+2,0%). Αρνητική ανάπτυξη σημειώθηκε στην Κύπρο (-4,1%), Εσθονία (-1,5%), Ελλάδα³ (-0,9%), Φινλανδία (-0,8%), Ιταλία και Ολλανδία (-0,5%).

Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Ε.Ε για το 2013 στις χώρες της ευρωζώνης ο ρυθμός μεταβολής του ΑΕΠ εκτιμάται ότι θα διαμορφωθεί σε +0,4%, ενώ για το 2014 προβλέπεται ανάπτυξη (+1,2%) και το 2015 (+1,7%). Για την Ελλάδα οι εκτιμήσεις για το έτος 2014 είναι (+0,6%) και οι προβλέψεις για το 2015 (+2,9%)⁴.

Ο δείκτης επιχειρηματικού κλίματος (BCI)⁵ για την ευρωζώνη σημείωσε πτώση από +0,40 τον Μάρτιο του 2014, σε +0,22 τον Ιούνιο του 2014.

Ο δείκτης οικονομικού κλίματος τον Ιούνιο του 2014.

Ο γενικός δείκτης οικονομικού κλίματος (ΕΑΣΕ/ICAP-CEO General Index) το δεύτερο τρίμηνο του 2014 διαμορφώθηκε στις 160 μονάδες σημειώνοντας μικρή άνοδο. Η συνεχιζόμενη αισιοδοξία των CEOs για την πορεία της Ελληνικής οικονομίας έχει ήδη αποτυπωθεί στο προηγούμενο τρίμηνο. Στο τρέχον τρίμηνο οι CEOs εξακολουθούν να υποστηρίζουν με σταθερότητα τις απόψεις τους για την μακροπρόθεσμη αναπτυξιακή στρατηγική και τις μεταρρυθμίσεις που απαιτούνται, εκφράζοντας

² Eurostat, newsrelease euroindicators, 4 June 2014.

³ Μη εποχικά διορθωμένα στοιχεία.

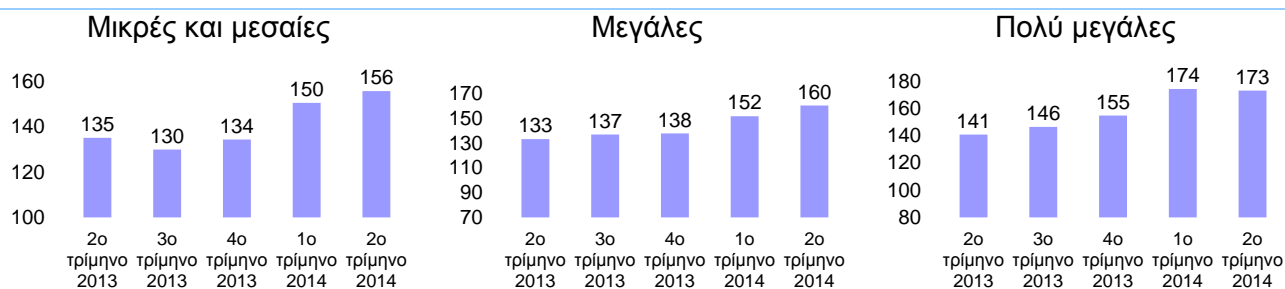
⁴ European Commission, European Economic Forecast, Spring 2014.

⁵ European Commission, Business Climate Indicator for the Euro Area, June 2014.

ωστόσο την ανησυχία τους για τις πιθανές επιδράσεις της πολιτικής κατάστασης μέχρι την διεξαγωγή των εθνικών εκλογών, γεγονός που επιβράδυνε την ανοδική πορεία του γενικού δείκτη.

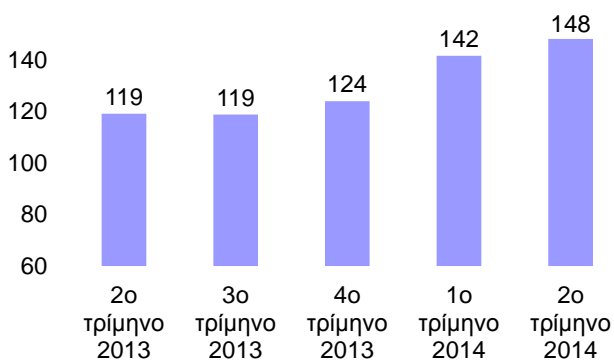
Η ανάλυση των αποτελεσμάτων ανά τάξη μεγέθους δείχνει συνεχιζόμενη βελτίωση του οικονομικού κλίματος έναντι του προηγούμενου τριμήνου στις μικρές, μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις, ενώ στις πολύ μεγάλες επιχειρήσεις καταγράφεται στασιμότητα.

ΕΑΣΕ/ICAP-CEO Confidence Index ανά μέγεθος επιχείρησης με κριτήριο την απασχόληση

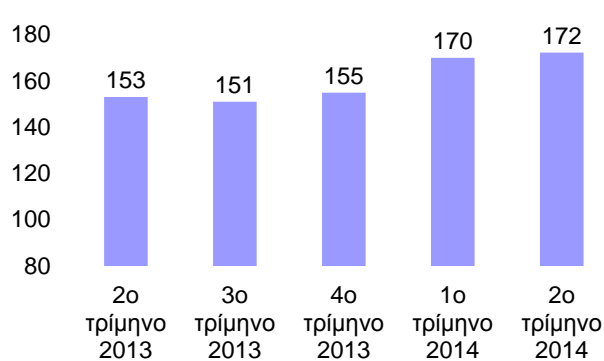

Ο δείκτης τρέχουσας οικονομικής κατάστασης (ΕΑΣΕ-CEO Current status Index) διαμορφώθηκε στις 148 μονάδες, ενώ ο δείκτης προσδοκιών αυξήθηκε στις 172 μονάδες.

ΕΑΣΕ/ICAP-CEO Current status Index

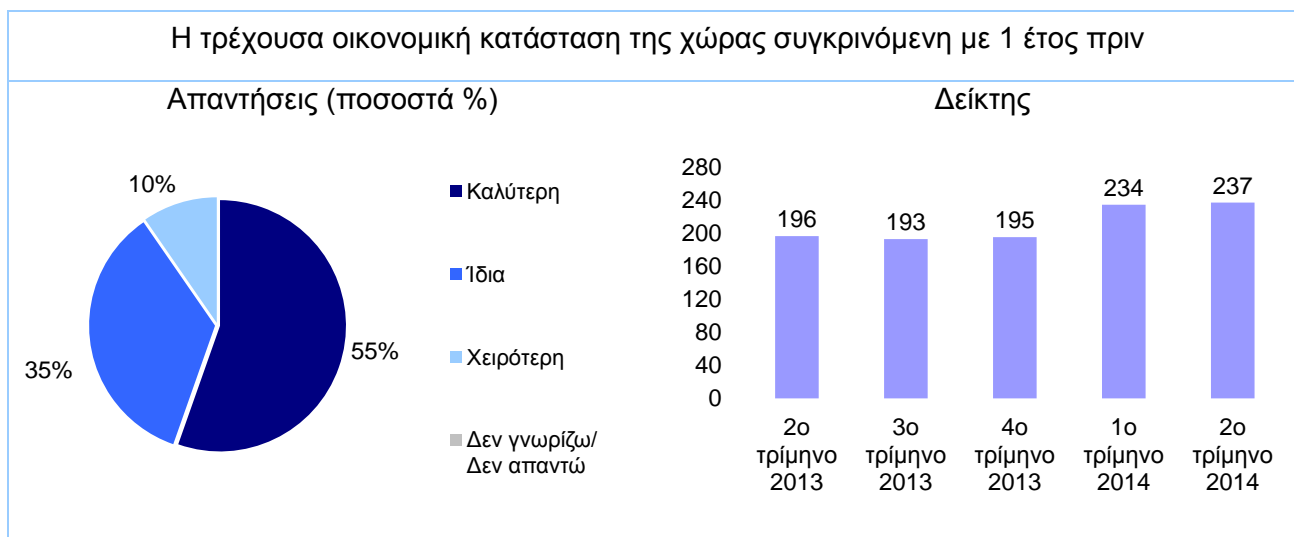

ΕΑΣΕ/ICAP-CEO Expectation Index

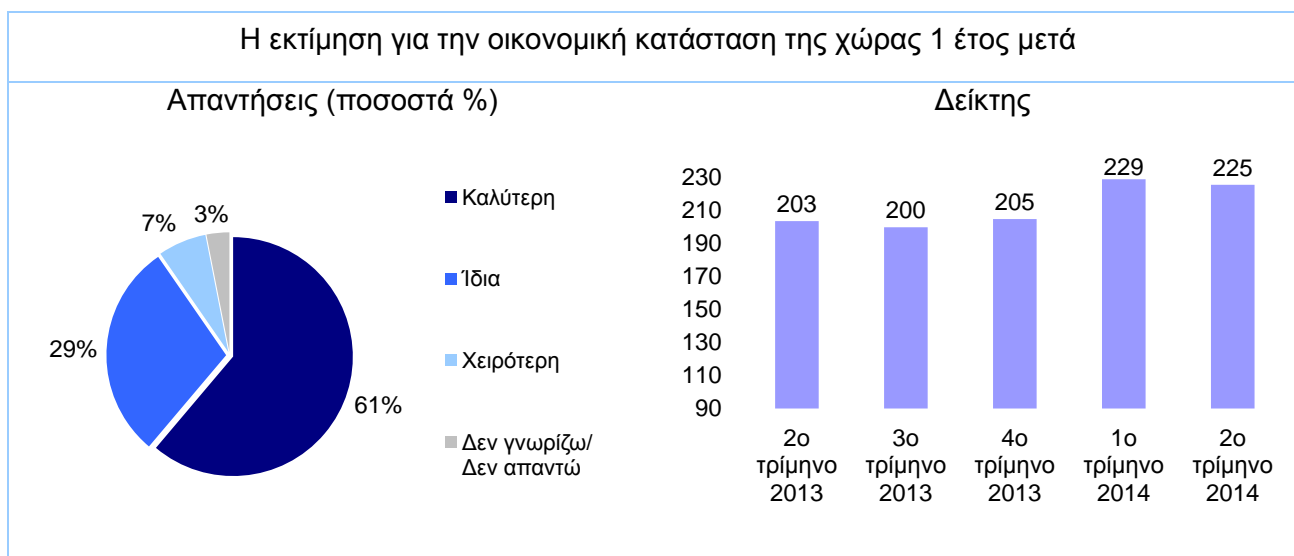

Τα αναλυτικά αποτελέσματα της έρευνας Ιουνίου 2014

Ο δείκτης τρέχουσας οικονομικής κατάστασης της χώρας σημείωσε μικρή άνοδο και διαμορφώθηκε στις 237 μονάδες έναντι 234 το προηγούμενο τρίμηνο. Μικρή διαφοροποίηση καταγράφεται στις βιομηχανίες και τις πολύ μεγάλες επιχειρήσεις στις οποίες ο δείκτης αυξήθηκε περισσότερο έναντι των υπολοίπων.

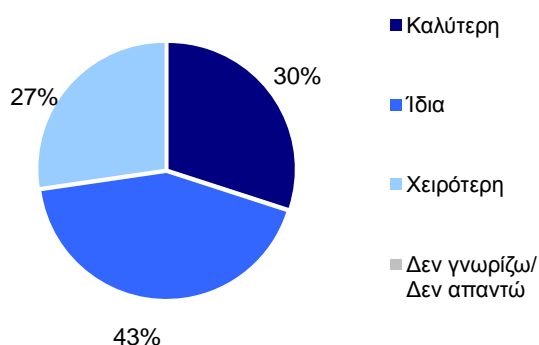
Το 61% των CEOs εκτιμά ότι η οικονομική κατάσταση της χώρας θα είναι καλύτερη στο επόμενο έτος, ποσοστό που είναι ελαφρώς μικρότερο έναντι του προηγούμενου τριμήνου (65%). Ο δείκτης σημείωσε μικρή κάμψη στις 225 μονάδες έναντι 229 του προηγούμενου τριμήνου. Περισσότερο αισιόδοξοι έναντι των λοιπών μεγεθών εμφανίζονται οι CEOs των πολύ μεγάλων επιχειρήσεων (69%) και λιγότερο αισιόδοξοι οι CEOs των βιομηχανιών (55%).

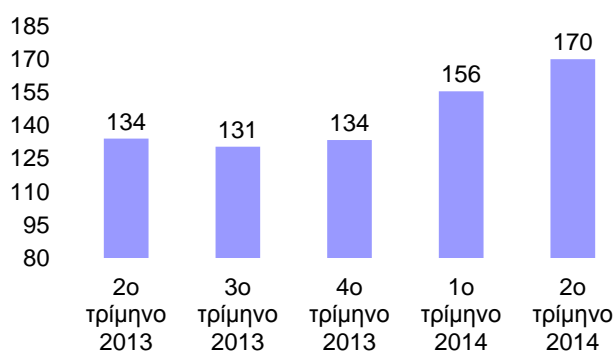
Ο δείκτης της τρέχουσας οικονομικής κατάστασης του κλάδου στον οποίο δραστηριοποιούνται οι επιχειρήσεις σημείωσε αξιόλογη άνοδο στις 170 μονάδες έναντι 156 το προηγούμενο τρίμηνο. Το ποσοστό των CEOs που πιστεύουν ότι η τρέχουσα κατάσταση του κλάδου τους είναι καλύτερη έναντι του περασμένου έτους αυξήθηκε σε 30% (έναντι 21% το προηγούμενο τρίμηνο). Οι CEOs των επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών διαφοροποιούνται από τις υπόλοιπες εκφράζοντας σε ποσοστό 42% την εκτίμηση τους ότι η τρέχουσα κατάσταση στον κλάδο τους είναι καλύτερη σε σχέση με ένα έτος πριν.

Η τρέχουσα οικονομική κατάσταση του κλάδου δραστηριοποίησης σε σχέση με 1 έτος πριν

Απαντήσεις (ποσοστά %)

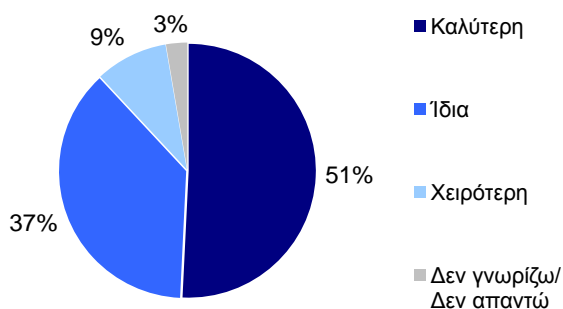
Δείκτης

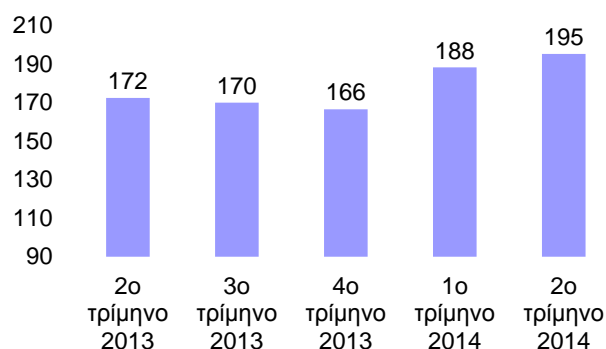
Ο δείκτης προσδοκιών για την οικονομική κατάσταση του κλάδου δραστηριοποίησης σημείωσε βελτίωση στις 195 μονάδες έναντι 188 το προηγούμενο τρίμηνο. Οι CEOs των υπηρεσιών και των πολύ μεγάλων επιχειρήσεων εμφανίζονται πιο αισιόδοξοι έναντι των λοιπών αφού το 56% θεωρεί ότι σε ένα χρόνο οι κλάδοι που δραστηριοποιούνται θα είναι σε καλύτερη οικονομική κατάσταση σε σχέση με την τωρινή.

Η εκτίμηση για την οικονομική κατάσταση του κλάδου δραστηριοποίησης 1 έτος μετά

Απαντήσεις (ποσοστά %)

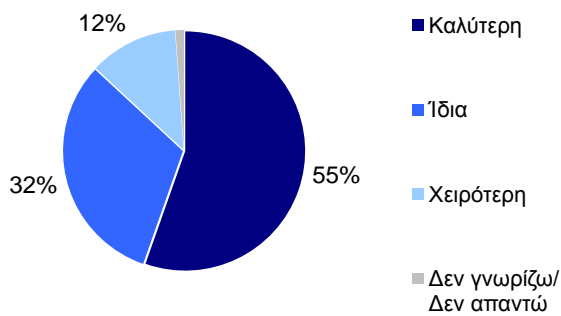
Δείκτης

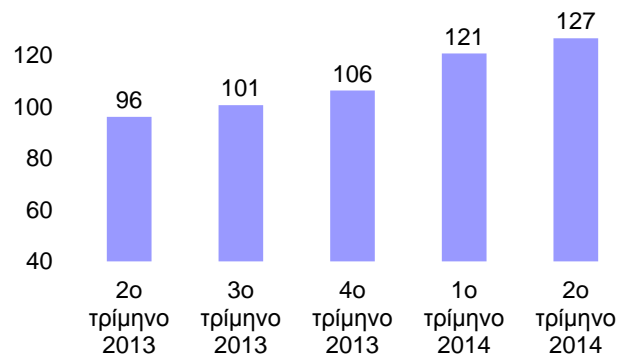
Το συνεχιζόμενο θετικό κλίμα που επικρατεί μεταξύ των CEOs σχετικά με την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων που διοικούν, οδήγησε σε αύξηση του δείκτη στις 127 μονάδες. Το ποσοστό των CEOs που δηλώνουν ότι η τρέχουσα οικονομική κατάσταση των εταιρειών τους είναι καλύτερη σε σχέση με ένα έτος πριν διαμορφώθηκε σε 55%, σημειώνοντας μικρή άνοδο έναντι του προηγούμενου τριμήνου (52%).

Η τρέχουσα οικονομική κατάσταση της εταιρείας συγκρινόμενη με 1 έτος πριν

Απαντήσεις (ποσοστά %)

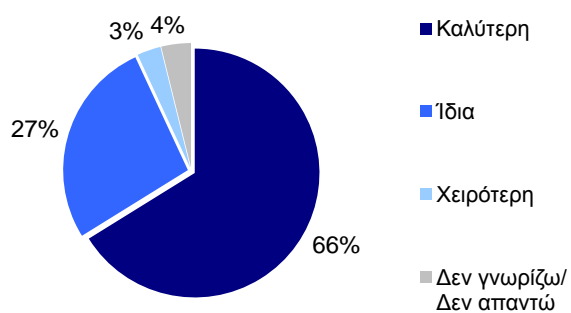
Δείκτης

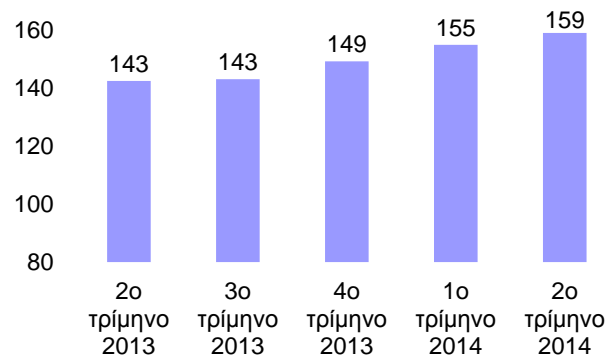
Βελτίωση καταγράφεται και στον δείκτη προσδοκιών των CEOs για την οικονομική κατάσταση της εταιρείας τους το επόμενο έτος. Ο δείκτης αυξήθηκε στις 159 μονάδες έναντι 155 το προηγούμενο τρίμηνο. Οι CEOs των πολύ μεγάλων επιχειρήσεων διαφοροποιούνται έναντι των υπολοίπων αφού σε ποσοστό 76% πιστεύουν ότι η μελλοντική πορεία των επιχειρήσεων που διοικούν θα είναι καλύτερη από την τρέχουσα.

Η εκτίμηση για την οικονομική κατάσταση της εταιρείας 1 έτος μετά

Απαντήσεις (ποσοστά %)

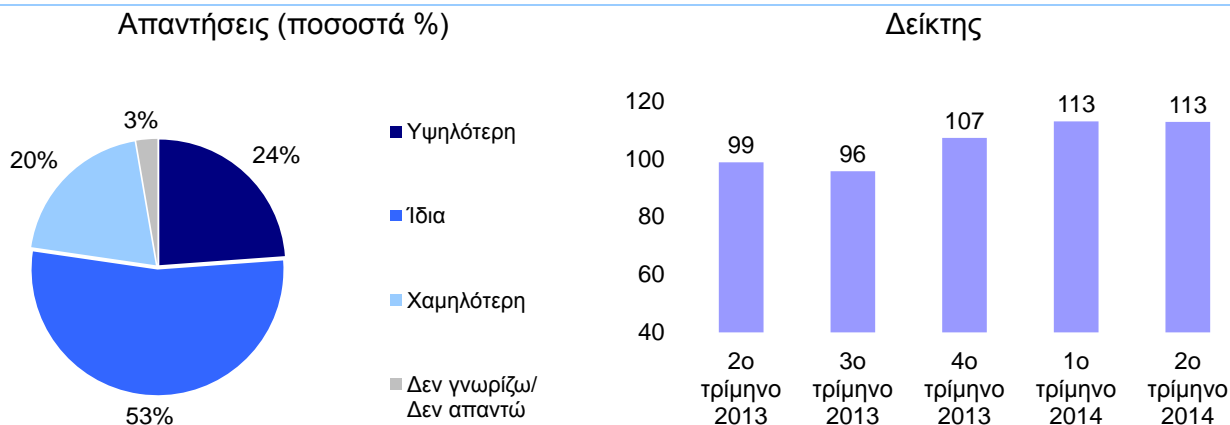

Δείκτης

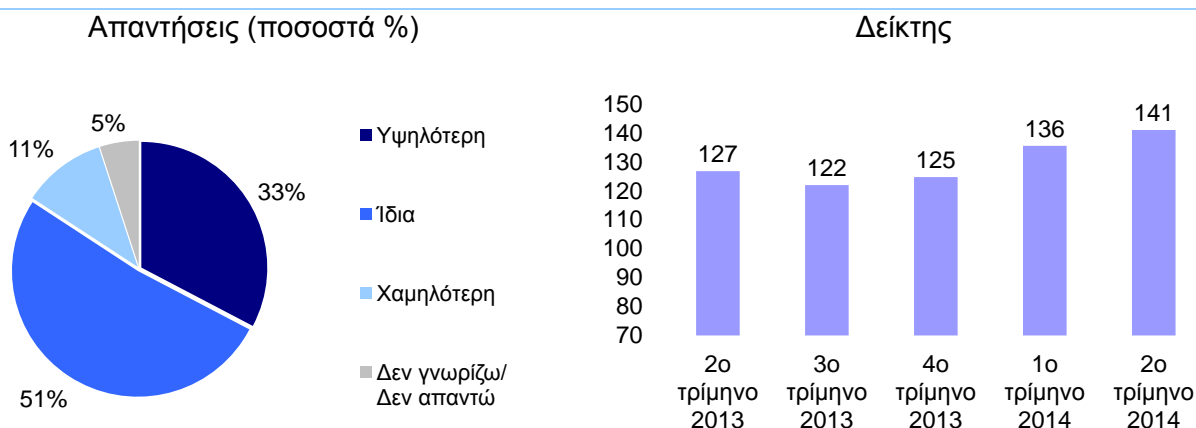
Ο δείκτης τρεχουσών δαπανών για επενδύσεις παγίου κεφαλαίου παρέμεινε στάσιμος στις 113 μονάδες. Οι CEOs των βιομηχανικών επιχειρήσεων δήλωσαν σε ποσοστό 31%, που είναι υψηλότερο έναντι των υπολοίπων τομέων, ότι η τρέχουσα επενδυτική δαπάνη των επιχειρήσεων που διοικούν είναι υψηλότερη σε σχέση με το προηγούμενο έτος.

Η τρέχουσα δαπάνη για επενδύσεις παγίου κεφαλαίου της εταιρείας σε σχέση με 1 έτος πριν

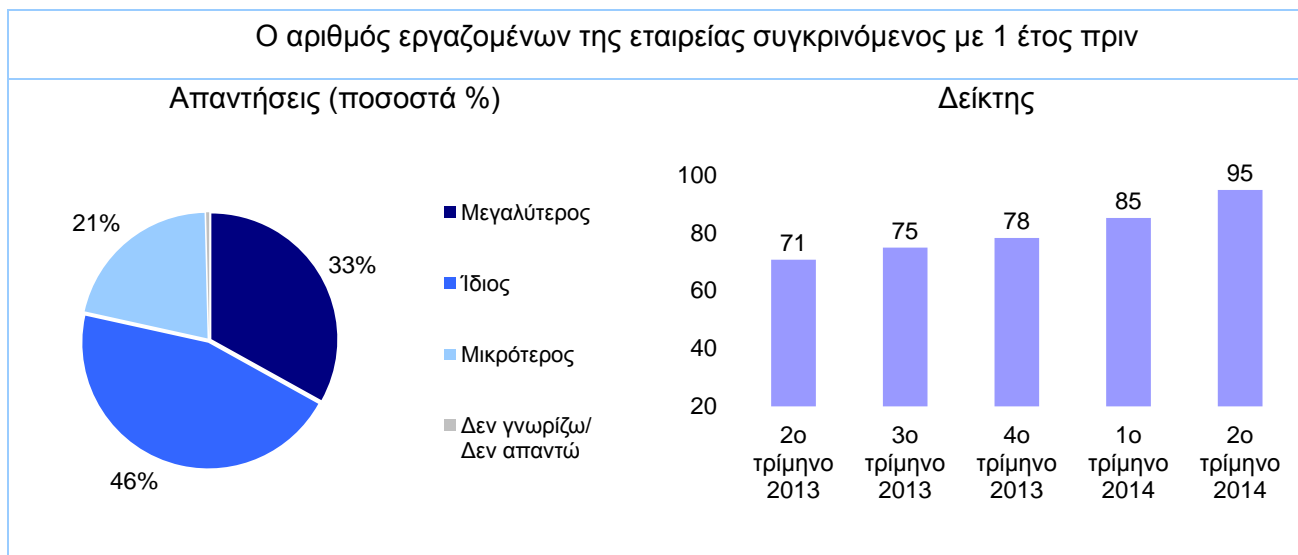

Ο δείκτης επενδυτικών προσδοκιών συνέχισε την ανοδική πορεία και διαμορφώθηκε στις 141 μονάδες. Οι CEOs των πολύ μεγάλων επιχειρήσεων διαφοροποιούνται αισθητά έναντι των υπολοίπων αφού σε ποσοστό 47% δηλώνουν ότι οι επενδυτική δαπάνη στις επιχειρήσεις που διοικούν θα είναι υψηλότερη κατά τον επόμενο χρόνο.

Η εκτίμηση για την δαπάνη επενδύσεων παγίου κεφαλαίου της εταιρείας 1 έτος μετά

Ο δείκτης τρέχουσας απασχόλησης συνέχισε την ανοδική πορεία και διαμορφώθηκε στις 95 μονάδες έναντι 85 το προηγούμενο τρίμηνο. Οι CEOs των πολύ μεγάλων επιχειρήσεων δηλώνουν σε ποσοστό 47% ότι η απασχόληση των επιχειρήσεων τους αυξήθηκε σε σχέση με το προηγούμενο έτος, μερίδιο σημαντικά υψηλότερο έναντι των λοιπών μεγεθών.

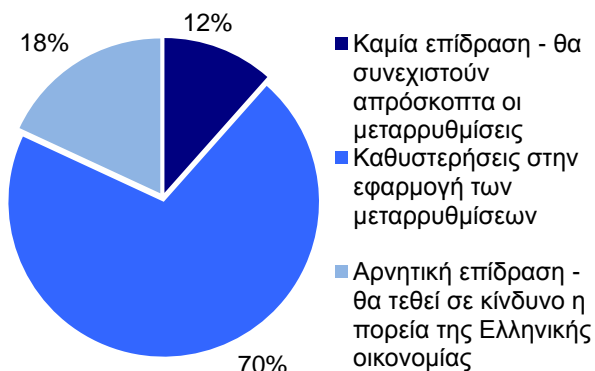

Ο δείκτης προσδοκίων απασχόλησης σημείωσε κάμψη και διαμορφώθηκε στις 140 μονάδες έναντι 142 το προηγούμενο τρίμηνο. Οι προσδοκίες των CEOs πολύ μεγάλων επιχειρήσεων διαφοροποιούνται έναντι των λοιπών μεγεθών δηλώνοντας σε ποσοστό 42% ότι το επόμενο έτος η απασχόληση στις εταιρείες που διοικούν θα είναι αυξημένη.

Εκτός των βασικών ερωτήσεων που υποβάλλονται κάθε τρίμηνο στους CEOs, ζητήθηκε επιπλέον

Η επίδραση της πολιτικής κατάστασης μέχρι την διεξαγωγή των εθνικών εκλογών, στην πορεία των μεταρρυθμίσεων-προσαρμογής της Ελληνικής οικονομίας

η γνώμη τους για την επίδραση της πολιτικής κατάστασης μέχρι την διεξαγωγή των εθνικών εκλογών, στην πορεία των μεταρρυθμίσεων-προσαρμογής της Ελληνικής οικονομίας. Το 70% των CEOs ανησυχούν ότι θα υπάρξουν καθυστερήσεις στην εφαρμογή των μεταρρυθμίσεων, ενώ το 18% πιστεύει ότι η επίδραση θα είναι αρνητική, σε βαθμό που θα τεθεί σε κίνδυνο η πορεία της ελληνικής οικονομίας. Αντίθετα μόνο το 12% θεωρούν ότι οι μεταρρυθμίσεις θα συνεχιστούν απρόσκοπτα.

Ένα σημαντικό ζήτημα που αντιμετωπίζουν τόσο οι επιχειρήσεις όσο και τα νοικοκυριά είναι η

Ποια είναι η γνώμη σας για την μείωση της φορολογίας ως βασικό προαπαιτούμενο για την οικονομική ανάπτυξη;

φορολογική επιβάρυνση. Οι CEOs σε ποσοστό 74% συμφωνούν απολύτως ότι η μείωση της φορολογίας είναι βασικό προαπαιτούμενο για την οικονομική ανάπτυξη της Ελλάδας, ενώ το 25% συμφωνούν κατά ένα μέρος. Αντίθετα το μερίδιο των CEOs που διαφωνούν είναι πάρα πολύ μικρό και διαμορφώνεται σε μόλις 1%. Αξίζει να σημειωθεί ότι το 87% των CEOs πολύ μεγάλων επιχειρήσεων εκφράζουν την απόλυτη συμφωνία τους στην μείωση της φορολογίας ως προαπαιτούμενο οικονομικής

ανάπτυξης, ποσοστό πολύ υψηλότερο έναντι των λοιπών μεγεθών.